Reproductive Health Initiative for Youth in the South Caucasus

RHIYC

This Programme is co-funded by the European Union

United Nations Population Fund

ԻՆՉՊԵՍ ԽՈՒՍԱՓԵԼ ԱՆՑԱՆԿԱԼԻ ՀՂԻՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

ՆԵՐԱՐԳԱՆԴԱՅԻՆ ՊԱՐՈՒՅՐ

ԼԻՆԵ՛ՆՔ ԻՐԱԶԵԿ, ԱՊՐԵ՛ՆՔ ԱՌՈՂՋ

IPPF International Planned Parenthood Federation

«ՀԱՆՈՒՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱ
IPPF-ի ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՎԱԾ ԱՆԴԱՄ

Ինչ է ներարգանդային պարույրը

Ներարգանդային պարույրը (ՆՊ) բեղմնականխման դարձունակ, ապահով և արդյունավետ միջոց է: Այն իրենից ներկայացնում է փոքրիկ և ճկուն հարմարանք, որը պատրաստված է մետաղից և/կամ պլաստմասսայից, որը տեղադրվում է Ձեր արգանդում համապատասխան բժշկի կամ բուժքրոջ կողմից: ՆՊ-ն կարող է լինել իներտ կամ անջատել պղինձ կամ հորմոն:

ՆՊ-ն ունի կից թելեր, որոնք վզիկի վրայով կախվում են ներքև՝ հեշտոցի մեջ: Կինը կարող է հավաստիանալ, որ ՆՊ-ն գտնվում է իր տեղում՝ հեշտոցում զգալով թելի առկայությունը: Բժիշկն այդ թելն օգտագործում է ՆՊ-ն հանելու համար:

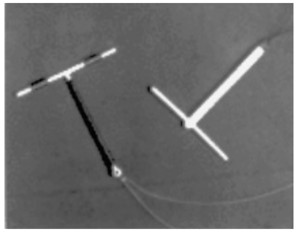

Ինչպես է գործում ՆՊ-ն

Ցանկացած ներարգանդային պարույր կանխում է հղիությունը գործողությունների հետևյալ մեխանիզմների համադրության շնորհիվ.

- Դեպի կանացի վերին սեռական օրգանների տրակտը սպերմատոզոիդների տեղափոխության արգելակում:
- Ձվաբջջիջների տեղաշարժման արգելակում:
- Սպերմատոզոիդների և ձվաբջջի հանդիպման խափանման շնորհիվ բեղմնավորման կանխում:

Արդյունավետությունը

ՆՊ-ն պտղաբերության վերահսկման ամենաարդյունավետ դարձունակ մեթոդներից է: «ParaGard» կամ «Mirena» ՆՊ-ներ օգտագործող 100 կանանցից ընդամենը մեկը կարող է հղիանալ օգտագործման առաջին տարվա ընթացքում: Ճիշտ և շարունակական օգտագործման դեպքում հղիանալու հավանականությունն է՛լ ավելի է նվազում:

Առավելությունները

ՆՊ-ն ծնելիության վերահսկման դարձունակ ձևերից ամենատարածվածն է աշխարհում: Աշխարհում ավելի քան 85 միլիոն կին օգտագործում է այդ մեթոդը:

ՆՊ-ն բեղմնականխման ամենից գաղտնի մեթոդն է. ոչ ոք չի կարող իմանալ, որ Դուք օգտագործում եք այն: Չկա նրա արտաքին տեսքի հետ կապված որևէ երևացող բան, որն օգտագործողների մոտ անհարմարություն կարող է առաջացնել: Այս մեթոդի կիրառման դեպքում հղիությունից պաշտպանվելու նպատակով սեռական ակտից առաջ որևէ գործողություն կատարելու անհրաժեշտություն չկա: Որոշ կանայք ասում են, որ իրենք իրենց ավելի անկաշկանդ են զգում, քանի որ հղիանալու մասին մտահոգվելու կարիք չկա: Հղիանալու ունակությունը շատ արագ է վերադառնում ՆՊ-ի օգտագործումը դադարեցնելուց հետո: ՆՊ-ն նաև ամենից մատչելի երկարաժամկետ բեղմնականխման դարձունակ մեթոդն է:

Սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններից պաշտպանությունը

Շատ կարևոր է հիշել, որ ՆՊ-ն չի պաշտպանում սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններից: Վարակի ռիսկը նվազեցնելու համար ՆՊ-ի հետ մեկտեղ օգտագործե՛ք լատեքսե կամ կանացի պահպանակ:

Ով կարող է ՆՊ օգտագործել

Առողջ կանանցից շատերը, ներառյալ 18 տարեկանից բարձր այն երիտասարդ կանայք, ովքեր ծննդաբերել են, կարող են ՆՊ օգտագործել, եթե չկան այնպիսի իրավիճակներ և ռիսկեր, որոնք կարող են ավելացնել ՆՊ օգտագործելու դեպքում լուրջ բարդությունների ի հայտ գալու հավանականությունը:

Հիշե՛ք.

- Ոչ ապահով սեռական կյանք վարող երիտասարդ կանայք չպետք է օգտագործեն ՆՊ, որովհետև դա բարձրացնում է սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների ռիսկը և լուրջ բարդությունների առաջացման հավանականությունը, ներառյալ չբերությունը:
- Դեռահասները հնարավոր է, որ չկարողանան ՆՊ օգտագործել, քանի որ նրանց արգանդը շատ փոքր է:

Դուք պետք է այցելեք բժշկին՝ պարզելու համար՝ արդյոք կարող եք ՆՊ օգտագործել: Բժիշկը կզննի Ձեզ՝ հավաստիանալու համար, որ արգանդի վզիկը, հեշտոցը և ներքին օրգանները նորմալ վիճակում են և վարակված չեն: Հնարավոր է՝ Դուք թեստ հանձնեք՝ ստուգելու սեռական ճանապարհով փոխանցվող այնպիսի հիվանդությունների առկայությունը, ինչպիսիք են գոնոռեան, խլամիդոզը, հեշտոցի վարակները, արգանդի վզիկի նախաքաղցկեղային էրոզիաները կամ որևէ այլ բան, որը բուժման կարիք ունի:

Հակացուցումներ

Դուք չպետք է ՆՊ օգտագործեք, եթե.

- Վերջին երեք ամիսների ընթացքում ծննդաբերության կամ արհեստական վիժման արդյունքում փոքր կոնքի շրջանի հիվանդություն եք ստացել:
- Ունեք կամ հնարավոր է ունեք սեռական ճանապարհով փոխանցված հիվանդություն կամ սեռական օրգանների այլ հիվանդություններ:
- Կարծում եք, որ հնարավոր է՝ հղի եք:
- Նկատել եք անբացատրելի արյունահոսություն հեշտոցից:
- Ունեք սեռական օրգանների փուբերկուլյոզ:
- Պղնձից ալերգիա ունեք կամ հնարավոր է, որ ունեք:
- Ունեք լյարդի լուրջ հիվանդություն:
- Կրծքի կամ արգանդի ուռուցք ունեք կամ հավանական է, որ ունեք:

Հնարավոր կողմնակի ազդեցությունները

Հնարավոր կողմնակի ազդեցությունները, որոնք սովորաբար ի հայտ են գալիս առաջին մի քանի շաբաթների կամ ամիսների ընթացքում, դրսևորվում են դաշտանի առատության փոփոխություններով, ցիկլերի միջև տեղ-տեղ փոքրիկ արյունահոսություններով, մենստրուալ սպազմերով կամ մեջքի ցավերով: Կանայք սովորաբար ՆՊ-ին արագ են հարմարվում: Այնուամենայնիվ, առաջին ամիսների ընթացքում ուժեղ արյունահոսությունը և ձգվածության զգացումը կարող են հանգեցնել նրան, որ շատ կանայք փոխեն իրենց մտադրությունը և հեռացնեն ՆՊ-ն: Սովորական ցավազրկող դեղամիջոցը սովորաբար վերացնում է ձգվածության և անհարմարության զգացումը: Եթե արյունահոսությունը և ցավն ուժեղ են, և մեղմանալու միտումներ չեն նկատվում, դիմե՛ք բժշկի:

Հնարավոր բարդություններ և հետևանքներ

ՆՊ-ի օգտագործումից բխող լուրջ խնդիրներ հազվադեպ են ի հայտ գալիս: Շատ հազվադեպ ՆՊ-ն տեղադրելիս այն կարող է վնասել արգանդի պատը: Սովորաբար պերֆորացիան հայտնաբերվում և շտկվում է անմիջապես: Հակառակ դեպքում ՆՊ-ն կարող է շարժվել դեպի կոնքային մյուս հատվածը և վնասել ներքին օրգանները: Երբեմն ՆՊ-ն հանելու համար վիրահատական միջամտություն է պահանջվում:

ՆՊ-ի հետ կապված սեռական օրգանների հիվանդությունների պատճառը սովորաբար տեղադրման ընթացքում արգանդ ներթափանցող բակտերիաներն են: Վարակը հիմնականում ի հայտ է գալիս տեղադրումից հետո՝ երեք շաբաթվա ընթացքում: Այն սովորաբար դրսևորվում է, եթե կնոջ մոտ արդեն իսկ առկա են սեռական ճանապարհով փոխանցվող այնպիսի հիվանդություններ, ինչպիսիք են խլամիդոզը կամ գոնոռեան: Սեռական օրգաններում վարակը չբուժելը կարող է հանգեցնել չբերության:

Անմիջապես հայտնե՛ք Ձեր բժշկին, եթե.

- Նկատել եք, որ ՆՊ-ի թելը երկարել կամ կարճացել է:
- Չեք կարողանում շոշափել թելը:
- Շոշափելիս զգում եք ՆՊ-ի պինդ պլաստիկ ծայրը վզիկի մոտ:
- Ենթադրում եք, որ հղի եք:
- Դաշտանը շատ ավելի առատ է կամ ավելի երկար է տևում, քան սովորաբար:
- Որովայնի շրջանում ուժեղ ձգվածության, ցավի զգացում և հիվանդագին երևույթների առկայություն:
- Սեռական հարաբերությունը ցավոտ է կամ արյունահոսության է հանգեցնում:
- Անբացատրելի տենդ և/կամ դողէրոցք:
- Հարբուխային ախտանշաններ. մկանային ցավ, ընդհանուր թուլություն:
- Անսովոր արտադրություն հեշտոցից:
- Դաշտանի բացակայություն, ուշացում կամ սովորականից սակավ արյունային արտադրություն դաշտանի ժամանակ:
- Անբացատրելի արյունահոսություն հեշտոցից:

Հղիություն

ՆՊ օգտագործող կանանց մոտ հղիությունն ի հայտ է գալիս այն ժամանակ, եթե նրանց ՆՊ-ն տեղաշարժվել կամ դուրս է եկել, և նրանք այդ մասին չգիտեն: Քիչ հավանական է, որ կինը հղիանա, երբ ՆՊ-ն իր տեղում է, սակայն եթե նման բան իսկապես պատահի, ապա հնարավորության դեպքում անմիջապես հեռացրե՛ք այն: Այն կանայք, որոնք նախընտրում են մինչև հղիության ավարտը չհանել ՆՊ-ն, պետք է ողջ հղիության ընթացքում գտնվեն խիստ բժշկական վերահսկողության տակ:

Եթե Դուք հղի եք և ՆՊ-ն տեղադրված եք թողնում, բարձրանում է հետևյալ ռիսկերի հավանականությունը.

- արտարգանդային հղիություն,
- կոնքի շրջանի վտանգավոր հիվանդություն,
- վիժում,
- վաղաժամկետ ցավեր և ծննդաբերություն:

Ձեր բժիշկը կասի Ձեզ, թե ինչ տեսակի ՆՊ է տեղադրվել, և երբ պետք է այն փոխարինվի: Գրի՛ առեք այդ տեղեկատվությունը և պահե՛ք ապահով տեղում: Հակառակ դեպքում այն բժիշկները, որոնց կհանդիպեք հետագայում, չեն կարողանա ասել, թե ինչ տեսակի ՆՊ է Ձեզ մոտ տեղադրված, և երբ է այն պետք փոխարինել նորով:

ՆՊ-ի տեղաշարժվելը

ՆՊ-ն հազվադեպ կարող է մասամբ կամ ամբողջովին արգանդից դուրս սահել: Սա առավել բնորոշ է երիտասարդ կանանց կամ այն կանանց, որոնք երբեք չեն ծննդաբերել: Եթե դա պատահում է, կինը կարող է հղիանալ: Եթե ՆՊ-ն մասամբ է տեղից դուրս եկել, այն պետք է հեռացնել:

Դաշտանային ցիկլերի միջև ընկած ժամանակահատվածում փորձե՛ք շոշափել ՆՊ-ի թելերի ծայրերը: Հատկապես կարևոր է առաջին մի քանի ամսվա ընթացքում ստուգել մի քանի օրը մեկ: Տեղաշարժումը ամենից շատ հավանական է դաշտանի ընթացքում: Ստուգե՛ք Ձեր միջադիրներն ու տամպոնները պարզելու համար՝ ՆՊ-ն դուրս է եկել, թե ոչ: Եթե այո, պետք է խոսեք Ձեր բժշկի հետ, իսկ մինչ այդ օգտագործե՛ք պտղաբերության վերահսկման մեկ այլ մեթոդ, ինչպիսիք են պահպանակները:

Հեռացումը

ՆՊ-ի հեռացումը կամ փոխարինումը նորով սովորաբար հեշտ է: Բժիշկը զգուշությամբ քաշում է թելը որևէ որոշակի անկյունից, ՆՊ-ի «ձեռքերը» ծալվում են վերև, և ՆՊ-ն սահում է վզիկի բացվածքով: ՆՊ-ի փոխարինումը նորով սովորաբար կարելի է անել անմիջապես նախորդը հեռացնելուց հետո: Կանայք չպետք է փորձեն ՆՊ-ները հեռացնել ինքնուրույն կամ խնդրել նրանց, ովքեր մասնագետ չեն: Դա կարող է լուրջ վնաս պատճառել:

Հազվադեպ ՆՊ-ն կարող է կպչել արգանդին և հեշտությամբ դուրս չգալ: Նման դեպքերում կարող է անհրաժեշտություն ծագել, որպեսզի արգանդի վզիկը լայնացվի, և վիրահատական պինցետի միջոցով հանվի ՆՊ-ն: Այսպիսի հեռացումների համար կիրառվում է տեղային անզգայացում: Շատ հազվադեպ անհրաժեշտ է լինում կատարել վիրահատական միջամտություն: ՆՊ-ի հեռացման նպատակով կտրվածք կատարելու անհրաժեշտության դեպքում կինը պետք է գտնվի հիվանդանոցային պայմաններում:

Ինչպես ստանալ օգնություն և տեղեկատվություն

Ձեզ անհրաժեշտ է ստանալ համապարփակ տեղեկատվություն՝ ինչպես խուսափել անցանկալի հղիությունից օգտագործելով ներարգանդային պարույր: Ուզում եք տեղեկատվություն ստանալ բեղմնականխման այլ մեթոդների վերաբերյա՞լ: Կամ կարծում եք, որ Ձեր կողմից կիրառված մեթոդը չի գործել, և հնարավոր է՝ հղի եք ու աջակցության կարի՞ք ունեք:

Դիմե՛ք փորձառու բժիշկ-մասնագետի կամ Երևանում գործող «Հանուն ընտանիքի և առողջության» համահայկական ասոցիացիայի երիտասարդական կենտրոնի վերապատրաստված խորհրդատուներին և ուսուցանողներին: Նրանք կարող են տրամադրել տեղեկատվություն, խորհրդատվություն և աջակցություն: Հանդիպում նշանակելու համար զանգահարե՛ք՝ **(374 10) 52-61-87, 65-36-65** կամ այցելե՛ք.

Երևան, Վարդանանց փ. 14/1
Էլ. փոստ՝ armfha@netsys.am

Հարավային Կովկասում Երիտասարդության Վերարտադրողական Առողջության Նախաձեռնությանը մանրամասն ծանոթանալու համար դիմե՛ք մեր կայքին՝ www.4uth.am: